

توانایی مدیریت و گزارشگری مالی به‌موقع

دکتر کاوه مهرانی^۱، هیراد نظری^۲، محمدرضا قاسمی فرد^۳

چکیده: به‌موقع بودن ارائه اطلاعات مالی در گزارشگری سالیانه به‌عنوان یک مزیت اطلاعاتی همواره کانون توجه سرمایه‌گذاران بوده است. این خصوصیت تحت تأثیر توانایی مدیریت می‌تواند مستقیماً اثربخشی افشای اطلاعات برون‌سازمانی را تحت‌الشعاع قرار دهد. در این راستا این پژوهش باهدف، بررسی تأثیر توانایی مدیریت بر به‌موقع بودن گزارشگری مالی صورت پذیرفته است. بدین منظور از داده‌های ۱۲۷ شرکت پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران طی بازه زمانی ۱۰ ساله ۱۳۸۷-۱۳۹۶ استفاده گردید. اندازه‌گیری توانایی مدیران با مدل دمرجیان و همکاران (۲۰۱۳) و روش تحلیل پوشش داده‌ها (DEA) صورت پذیرفته است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان داد که مدیران توانمند، اثر انفعالی بر تأخیر اعلان سود و گزارش حسابرسی داشته و در نتیجه افشای اطلاعات مالی به‌موقع‌تری را موجب می‌شوند. در مجموع نتایج نشان می‌دهد، افزایش توانمندی مدیران تأثیر مثبتی بر بهنگام بودن گزارشگری مالی دارد و با انتشار به‌موقع اخبار اطلاعات مالی، منجر به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکت و سرمایه‌گذاران می‌شوند.

کلیدواژه‌ها: تأخیر در اعلان سود، تأخیر گزارش حسابرسی، توانایی مدیریت، گزارشگری مالی به‌موقع.

kmehrani@ut.ac.ir

Hirad.nazari@ut.ac.ir

Ghasemifard@ut.ac.ir

۱. دانشیار گروه حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

۲. کارشناس ارشد حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۲/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۴/۲۲

۱. مقدمه

اطلاعات، مهم‌ترین منبع جهت اخذ تصمیم است و به سبب نقش مهم آن در بازار سرمایه همواره از آن به‌عنوان گران‌بهاترین دارایی یاد می‌شود. اطلاعات حسابداری نیز از این قاعده مستثنا نیست و لازمه تصمیم‌گیری آگاهانه در جهت پیشبرد فعالیت‌های اقتصادی واحدهای تجاری به شمار می‌آید. مفاهیم نظری گزارشگری مالی، سودمندی اطلاعات مالی را در دارا بودن توأمان دو خصوصیات کیفی «مربوط بودن» و «قابل اتکا بودن» می‌داند و همچنین «به‌موقع بودن» را به‌عنوان یکی از عواملی که خصوصیات کیفی اطلاعات مالی را دچار محدودیت می‌سازد، معرفی می‌نماید. اطلاعات به‌موقع، مجموعه‌ای از اطلاعات است که پیش از آنکه توان خود را برای اثرگذاری بر تصمیمات از دست بدهد، در دسترس تصمیم‌گیرندگان قرار می‌گیرد (هیئت استانداردهای حسابداری مالی^۱، ۲۰۱۰). هرگاه تأخیری نابجا در گزارش اطلاعات رخ دهد، اطلاعات ممکن است خصوصیت مربوط بودن خود را از دست بدهد. ممکن است لازم شود مدیریت نوعی موازنه بین ویژگی‌های «گزارشگری به‌موقع» و «ارائه اطلاعات قابل اتکا» برقرار کند. برای ارائه به‌موقع اطلاعات، اغلب ممکن است لازم شود قبل از مشخص شدن همه جنبه‌های یک معامله یا رویداد، اطلاعات موجود گزارش شود که این از قابلیت اتکای آن می‌کاهد. بالعکس، چنانچه به‌منظور مشخص نمودن همه جنبه‌های مزبور، گزارشگری با تأخیر صورت پذیرد، اطلاعات ممکن است کاملاً قابل اتکا شود، لیکن برای استفاده‌کنندگانی که باید طی این مدت تصمیماتی اتخاذ کنند بی‌فایده شود. برای نیل به موازنه بین خصوصیات مربوط بودن و قابل اتکا بودن، باتوجه به الزامات قانونی در مورد ارائه اطلاعات، مهمترین موضوعی که باید مورد توجه قرار گیرد این است که چگونه به بهترین وجه به نیازهای تصمیم‌گیری اقتصادی استفاده‌کنندگان پاسخ داده شود (نشریه ۱۶۰ سازمان حسابرسی، ۱۳۹۲). به‌موقع بودن گزارشگری مالی^۲ همواره در اولویت قانون‌گذاران، تدوین‌کنندگان استانداردها و دانشگاهیان در طول چند سال گذشته بوده است (کوستر و همکاران^۳، ۲۰۱۶؛ اشمیت و ویلکینز^۴، ۲۰۱۳). افزون بر این، تحقیقات تجربی مدتهاست بر اهمیت گزارش مالی به موقع تاکید می‌کنند (وانگ و همکاران^۵، ۲۰۱۳؛ ایمپینک و همکاران^۶، ۲۰۱۲؛ کروس و اسکرودر^۷، ۱۹۸۴؛ فلتام^۸، ۱۹۷۲). در نهایت با توجه به علاقه قابل توجهی که سرمایه‌گذاران، قانونگذاران و محققان در زمینه به‌موقع بودن گزارشگری مالی نشان می‌دهند، تقاضا برای

به موقع بودن اطلاعات حسابداری در آینده نزدیک ادامه خواهد یافت.

طبق الزامات استاندارد حسابداری شماره ۱ ایران، مسئولیت تهیه و ارائه صورتهای مالی به عنوان هسته اصلی گزارشگری مالی با هیات مدیره واحد تجاری است که این مهم به مدیریت واحد تجاری تفویض شده است. همواره نقش مدیریت واحد تجاری بر ابعاد مختلف شرکت از دیرباز کانون توجه محققان بوده است. کور^۹ (۲۰۰۳) بیان می کند که توانایی مدیریت^{۱۰} به دانش، مهارت ها و تجربه یک مدیر اشاره دارد. توانایی مدیریت به طور عمده از دامنه تجربیات، از جمله درک مدیران از بازارها، استراتژی های شرکت ها و تکنولوژی حاصل می شود (بوکر^{۱۱}، ۱۹۸۹؛ کور، ۲۰۰۳). در سالیان اخیر توانایی مدیریت و اثرگذاری آن بر روی شاخص های مالی و غیرمالی به یکی از حوزه های مورد علاقه محققین بدل شده است. دستیابی به اطلاعات به موقع، قرینه ای از عدم اطمینان، جایگاه ویژه ای در اخذ تصمیمات اقتصادی و پیش بینی های مالی دارد، بطوریکه به عنوان یکی از اجزای اصلی بازار سرمایه کارا محسوب می شود. تصمیم گیری های مالی و اقتصادی استفاده کنندگان بر حسب گزارش های مالی، به نحو قابل ملاحظه ای تحت تأثیر تأثیر ارزش زمانی اطلاعات قرار دارد. بطوریکه اتلاف زمان در انتشار صورت های مالی موجب عدم قطعیت در ارتباط با تصمیم های سرمایه گذاران می شود (اشتون و همکاران، ۱۹۸۷). مدیران اجرایی توانمند در مدیریت موثر منابع، توانایی بیشتری برای دستیابی به اهداف خود از جمله به موقع بودن گزارشگری مالی دارند. بالا بودن اعتماد داخلی مدیران توانا نسبت به سیستم گزارشگری مالی خود، باعث می شود با انگیزه و سرعت بیشتری به انتشار صورت های مالی مبادرت ورزند. افزون بر این، در مورد محیط کسب و کار و صنعت خود اطلاعات بیشتری دارند و در برخورد با مسائل پیچیده به طور موثر و کارآمدتری فرآیند گزارشگری مالی و حسابرسی را تسریع می نمایند (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸). از اینرو، نقش مدیریت واحد تجاری در قالب توانایی مدیریت، در فرآیند گزارشگری مالی از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد.

اگرچه تحقیقات زیادی ویژگی های خاص اقتصادی و حسابرسی مرتبط با به موقع بودن گزارشگری مالی را مورد بررسی قرار داده اند (آبرناتی و همکاران^{۱۲}، ۲۰۱۴؛ بامبر و همکاران^{۱۳}، ۱۹۹۳؛ محمدرضایی و همکاران، ۱۳۹۷؛ صالحی و همکاران، ۱۳۹۵)، اما شواهد اندکی در ایران در ارتباط با ویژگی های مدیریت و به موقع بودن گزارشگری مالی وجود دارد. پژوهش حاضر

متمایز از تحقیق شاکری و امری (۱۳۹۶)، بررسی رابطه بین توانایی مدیریت و گزارشگری مالی به موقع را با یک مدل اقتصادسنجی و متغیرهای کنترلی متفاوت در یک بازه زمانی وسیعتر با بهره‌گیری از دو سنجه تأخیر در اعلان سود و تأخیر در گزارش حسابرسی در جایگاه متغیر وابسته، با استفاده از یک روش‌شناسی نوین با مضمون کنترل اثرات سال و صنعت و همچنین انجام آزمون پایداری جهت قابلیت اتکای نتایج، مد نظر دارد که نتایج آن سهم از دانش افزایی پژوهش حاضر را به همراه خواهد داشت.

مطابق با دستورالعمل افشای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مبنی بر الزام ارائه گزارشات مالی شرکت‌ها حداکثر تا ۴ ماه پس از پایان سال مالی، زمان ارائه گزارشات مالی یک تصمیم مدیریتی است که می‌تواند در هر نقطه زمانی بین پایان سال مالی و الزام قانونی فوق صورت پذیرد. با توجه به آنچه که پیش‌تر بیان شد، این پژوهش درصدد یافتن پاسخ به این پرسش است که آیا مدیران توانمند، می‌توانند زمان ارائه گزارش‌های مالی را تحت تاثیر قرار دهند؟ و به عبارت دیگر آیا مدیران توانمند قادرند نسبت به سایر هم‌تایان خود گزارش‌های مالی را در زمانی نزدیکتر به تاریخ پایان سال مالی ارائه نمایند؟ در ادامه، ساختار کلی مقاله به این ترتیب خواهد بود؛ ابتدا مبانی نظری و پیشینه تجربی که به پشتوانه آن فرضیه پژوهش تبیین می‌شود. سپس روش‌شناسی پژوهش شامل متغیرها و مدل تحقیق ارائه می‌شود و در بخش پایانی نیز پس از بیان یافته‌های پژوهش، نتیجه‌گیری، پیشنهادات و محدودیت‌های تحقیق ارائه خواهد شد.

۲. مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

۲-۱. توانایی مدیریت

اغلب تحقیقات پیرامون تصمیم‌گیری‌های واحد تجاری بر ویژگی‌های سطح شرکت تمرکز نموده‌اند. در حالیکه یک جریان مجزا از تحقیقات پیشین، به بررسی تأثیر تأثیر توانایی مدیران بر تصمیم‌گیری‌های شرکتی می‌پردازد. دمرجیان و همکاران^{۱۴} (۲۰۱۲) توانایی مدیریت را به عنوان کارایی مدیران نسبت به رقبا در تبدیل موثر منابع شرکت به درآمد تعریف می‌کنند. همچنین آنها نشان دادند که مدیران توانمند نسبت به سایر مدیران، از یک مجموعه مشخص منابع، درآمد فروش بیشتری به دست می‌آورند و از این رو منجر به بهبود عملکرد شرکت

می‌شوند. وانگ^{۱۵} (۲۰۱۳) استدلال می‌کند که مدیران توانمند نسبت به سایر مدیران، فروش خالص بیشتری کسب می‌کنند. «تئوری رده بالاتر^{۱۶}» یک تئوری مدیریتی است که توسط هامبریک و ماسون^{۱۷} در سال ۱۹۸۴ ارائه شده است. این تئوری بیان می‌کند که نتایج سازمانی، برگرفته از ویژگی‌های مدیرانی است که در رده‌های بالای تیم مدیریتی قرار دارند. افزون بر این، تئوری مذکور جریانی از تحقیقات را به وجود آورد، مبنی بر اینکه مدیران می‌توانند تأثیر تأثیر قابل توجهی بر تصمیمات سازمانی داشته باشند. برتراند و اسکولار^{۱۸} (۲۰۰۳) بر اساس این نظریه دریافتند که مدیران می‌توانند بر طیف گسترده‌ای از تصمیمات شرکت از قبیل سرمایه‌گذاری، فعالیت‌های مالی، سازمانی و عملکرد شرکت تأثیر بگذارند. این جریان تحقیق، شواهد محکمی ارائه می‌دهد که مدیران نقش مهمی در سطوح بالای تصمیمات و عملکرد شرکت دارند. محوریت اغلب تحقیقات اخیر در ارتباط با بررسی این موضوع است که آیا مدیران ارشد، تصمیمات ثانویه مربوط به شرکت (نظیر سیاست‌های حسابداری و نحوه افشاء) را تحت تأثیر قرار می‌دهند؟ به طور خاص، بامبر و همکاران^{۱۹} (۲۰۱۰) مدیران چند شرکت را در طی زمان مورد بررسی قرار دادند و دریافتند که سطح دانش و تجربه مدیران ارشد، تأثیر منحصر به فرد و قابل توجهی بر سیاست‌های افشای داوطلبانه شرکت دارد. به طور مشابه، جی و همکاران^{۲۰} (۲۰۱۱) و دوژانگ و لینگ^{۲۱} (۲۰۱۳) به بررسی خصوصیات مدیریت بر سیاست‌های گزارشگری مالی پرداختند و نشان دادند که مدیران بر سیاست‌های حسابداری و افشای شرکت‌ها تأثیر می‌گذارند. آیبرو همکاران^{۲۲} (۲۰۰۵) و فرانسیس و همکاران^{۲۳} (۲۰۰۸) بررسی می‌کنند که آیا کیفیت سود با ویژگی‌های مدیریتی تغییر می‌کند؟ بدین منظور آنها ارتباط بین تجربه مدیران مالی (سابقه کار، تجربه در شرکت دیگر، مدارک پیشرفته و گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای) و ارائه مجدد صورت‌های مالی را مد نظر قرار دادند و به این نتیجه دست یافتند؛ شرکت‌هایی که مدیران مالی توانمند را استخدام می‌کنند، ارائه مجدد کمتری دارند که با یافته‌های ایزدی نیا و همکاران (۱۳۹۳) همخوانی دارد. فرانسیس و همکاران (۲۰۰۸) رابطه منفی بین شهرت مدیرعامل و کیفیت سود را نشان دادند. مطالعات پیشین رابطه بین ویژگی‌های قابل رویت مدیران و نتایج شرکت را بررسی می‌کنند.

۲-۲. توانایی مدیریت و گزارشگری مالی به موقع

به موقع بودن، بدین معناست که اطلاعات مالی زمانی در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌گیرد که فرصت اتخاذ تصمیم، قضاوت و اقدام به موقع نسبت به موضوع مورد نظر برای آنان وجود داشته باشد؛ به عبارت دیگر، اطلاعات مالی باید پیش از سپری شدن فرصتی که استفاده‌کنندگان می‌توانند بر مبنای آنها داوری و یا تصمیم‌گیری نمایند، در اختیار آنها قرار گیرند؛ بنابراین هر قدر ارائه اطلاعات به تاریخ وقوع رویدادهای مربوطه نزدیکتر باشد، اطلاعات به هنگام‌تر خواهند بود (برزیده و معیری، ۱۳۸۵). تحقیقات حسابداری بر اهمیت اطلاعات مالی به موقع تاکید دارد. مدل تحلیلی فلتام (۱۹۷۲) نشان می‌دهد که انتخاب‌های تصمیم‌گیرندگان و بازده مورد انتظار به طور قابل توجهی تحت تأثیر به موقع بودن اطلاعات قرار دارند. گیولی و پالمون^{۲۴} (۱۹۸۲) و کروس و اسکرودر (۱۹۸۴) دریافتند که تأخیر در اعلان‌های سود با سودهای کم غیرعادی مرتبط است. علاوه بر این، شوارتز و سو^{۲۵} (۱۹۹۶) نشان می‌دهند که تأخیر در انتشار سود می‌تواند ارزش افشای عمومی مرتبط با قیمت‌گذاری اوراق بهادار را کاهش دهد و همچنین منجر به عدم تقارن اطلاعاتی بین فعالان بازار سرمایه می‌شود که دسترسی یکسانی به اطلاعات خصوصی ندارند. سرانجام، تحقیقات پیشین حاکی از آن است که افزایش به موقع بودن، گزارش‌های مالی را بواسطه کاهش انتشار نامتقارن اطلاعات مالی، بهبود می‌بخشد (جاگی و تیسوی^{۲۶}، ۱۹۹۹؛ لی و همکاران^{۲۷}، ۲۰۰۹). تأخیر در اعلان سود یک معیار مهم است، زیرا در شرایط یکسان، افشای زود هنگام اطلاعات مربوط به سود، بیشتر مورد توجه سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد (لی و همکاران، ۲۰۰۹). تحقیقات پیشین نشان داده است که بازار سهام به انتشار اولیه سود (کوتاری^{۲۸}، ۲۰۰۱) و اطلاعات تکمیلی که در دوره‌های بعدی گزارش سود، افشاء می‌شوند، به سرعت واکنش نشان می‌دهد؛ بنابراین انتظار می‌رود که توانایی مدیریت بر تأخیر اعلان سود تأثیر خواهد گذاشت، زیرا تصمیم شرکت برای انتشار سود، اعتماد داخلی مدیریت را به سیستم گزارشگری مالی شرکت بازتاب می‌دهد. دمرجیان و همکاران (۲۰۱۳) دریافتند که توانایی مدیریت به طور مثبت با کیفیت سود رابطه دارد. آن‌ها نتیجه می‌گیرند که مدیران توانمند در مورد کسب‌وکار و محیط کاری خود آگاهی بیشتری دارند که منجر به قضاوت و برآورد بهتر می‌شود. به عنوان مثال مدیران توانمند هنگام ارزیابی هزینه مطالبات مشکوک الوصول و نابابی دارایی‌ها، از عملیات و شرایط اقتصادی محیط کسب‌وکار

خودآگاهی بیشتری دارند. گودمن و همکاران^{۲۹} (۲۰۱۳) کیفیت گزارش‌های برون‌سازمانی مدیران در ارتباط با سود را به‌عنوان شاخصی از توانایی مدیریت بیان کرده است و اظهار می‌کنند توانایی مدیریت ارتباط مثبتی با کیفیت تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری شرکت دارد. پیری و همکاران (۱۳۹۳) یافتند که توانایی مدیریت تنها در مرحله رشد از چرخه عمر شرکت می‌تواند موجب بهبود کیفیت گزارشگری مالی شود. علاوه بر این، پلوملی و یوهن^{۳۰} (۲۰۱۰) نشان می‌دهند که مدیران توانمند قادر به درک و کاربرد استانداردهای حسابداری پیچیده هستند. هر یک از این موارد، اعتماد مدیران را به سیستم گزارشگری داخلی شرکت افزایش می‌دهد، به‌این ترتیب شرکت‌ها می‌توانند سود را زودتر منتشر کنند. حمیدیان و همکاران (۱۳۹۷) واکنش سرمایه‌گذاران به اعلام سود شرکت‌ها را با در نظر گرفتن شرایط عدم اطمینان بازار و عدم اطمینان اطلاعات شرکت را برای دوره زمانی ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۴ مورد بررسی قرار دادند. آنان نشان دادند که در شرایط عدم اطمینان زیاد در بازار، واکنش سرمایه‌گذاران به اعلان سود شرکت‌ها بیشتر است؛ امام زمانی که عدم اطمینان زیادی در اطلاعات شرکت‌ها وجود دارد این واکنش کاهش می‌یابد. گام بعدی در انتشار اطلاعات حسابداری، انتشار گزارش حسابرسی است. شواهد تجربی، تأخیر گزارش حسابرسی را به‌عنوان مهم‌ترین عامل در به‌موقع بودن گزارشگری مالی شناسایی کرده است (گیولی و پالمون، ۱۹۸۲؛ کنچل و شارما^{۳۱}، ۲۰۱۲). تأخیر گزارش حسابرسی یک معیار مهم است، زیرا شواهد عینی با قابلیت دسترسی عمومی بالا ارائه می‌دهد که چگونه شرکت می‌تواند صورت‌های مالی حسابرسی شده خود را به‌صورت کارآمد منتشر نماید و در بین سایر عوامل، توانایی مدیریت برای تسهیل فرآیند حسابرسی و گزارشگری مالی را شرح می‌دهد. به‌طور منطقی انتظار بر این است که توانایی مدیریت با تأخیر در گزارش حسابرسی کمتری همراه باشد، زیرا مدیران توانمند در مورد شرکت، صنعت و همچنین قضاوت پیچیده و برآوردهای انجام‌شده در فرآیند گزارشگری مالی اطلاعات بیشتری دارند. در نتیجه، مدیران با توانایی بیشتر قادر خواهند بود به‌طور مؤثر و کارآمد فرآیند گزارشگری مالی و حسابرسی را تسهیل کنند. این بازده می‌تواند تأخیر گزارش حسابرسی را کمتر نماید، چراکه تائید و تصویب این اطلاعات به‌صورت به‌موقع انجام خواهد شد و ارتباط بین حسابرس و مدیریت که اساس فرآیند حسابرسی است، تسهیل خواهد شد (کریشانان و وانگ^{۳۲}، ۲۰۱۵؛ سالتریو^{۳۳}، ۲۰۱۲). بنابراین با افزایش توانایی مدیریت، میزان زمان موردنیاز برای بحث

و بررسی کافی، درک و ارزیابی سیاست‌های حسابداری مهم و معاملات غیرعادی توسط حسابرس کاهش می‌یابد (سالتریو، ۲۰۱۲) و درنهایت زمان تأخیر گزارش حسابرسی را کاهش می‌دهد. کریشنان و یانگ^{۳۴} (۲۰۰۹) دریافتند که اغلب شرکت‌ها سود را قبل از تکمیل فرآیند حسابرسی منتشر می‌کنند، زیرا تأخیر در اعلان سود تا حد معینی اعتمادبه‌نفس مدیریت را نسبت به سیستم گزارش داخلی خود از بین می‌برد. تأخیر گزارش حسابرسی اغلب به‌عنوان معیاری برای سنجش کارایی حسابرسی محسوب می‌شود و بنابراین توانایی مدیریت در تسهیل فرآیند حسابرسی و مذاکره با حسابرس را در نظر می‌گیرد؛ بنابراین انتظار بر این است که مدیران توانمند بتوانند اعتماد بیشتری به سیستم گزارش داخلی داشته باشند و به‌طور مؤثرتری فرآیند حسابرسی را تسهیل نمایند (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸). سیتی و همکاران^{۳۵} (۲۰۱۱) به بررسی ارتباط بین اثربخشی کمیته حسابرسی و به‌موقع بودن گزارش حسابرسی پرداختند. نتایج آن‌ها مبین این مطلب بود که اثربخشی کمیته حسابرسی با به‌موقع بودن گزارش حسابرسی، رابطه مثبتی دارد و به کاهش زمان ارائه گزارش حسابرسی ختم می‌شود. کیقبادی و فتیحی (۱۳۹۸) نشان دادند رابطه مثبتی بین تأخیر غیرعادی گزارش حسابرسی و ریسک سقوط قیمت سهام وجود دارد. کاشانی پور و همکاران (۱۳۹۶) نشان دادند که هیچ‌یک از مکانیزم‌های راهبری شرکتی بر تأخیر گزارشگری مالی تأثیری ندارد. کریشنان و وانگ (۲۰۱۵) دریافتند که حسابرسان، ریسک حسابرسی پایین‌تری را برای مشتریانی را که توانایی مدیریت بالاتری دارند، تخمین می‌زنند. علاوه بر این، نتایج تحقیق آبرناتی و همکاران^{۳۶} (۲۰۱۸) از ادبیات پژوهش حاضر پشتیبانی می‌کند، زیرا نتایج آن‌ها حاکی از آن است که مدیران توانمند تأخیرهای کمتری در اعلان سود و همچنین گزارش حسابرسی دارند و در مجموع، توانایی مدیریت تأثیر مثبتی بر به‌هنگام بودن گزارشگری مالی دارد. افزون بر این شاکری و امری (۱۳۹۶) یافتند که رابطه مثبت و معناداری بین توانایی مدیریت و به‌موقع بودن گزارش‌های حسابرسی شرکت‌ها وجود دارد. در همین راستا فرضیه پژوهش به شرح زیر ارائه می‌شود:

H1: توانایی مدیریت اثر مثبتی بر گزارشگری مالی به‌موقع دارد.

۳. روش شناسی پژوهش

جامعه آماری این تحقیق کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. به دلیل متفاوت بودن نحو افشای اطلاعات و ماهیت اقتصادی، شرکت‌هایی نظیر شرکت سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، هلدینگ، بانک و لیزینگ از جامعه آماری حذف شده‌اند. نمونه آماری مشتمل بر کلیه شرکت‌هایی که از ابتدای سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۶ در بورس تهران فعال بوده‌اند و شرایط زیر را دارا باشند:

۱. پایان سال مالی شرکت‌ها به منظور همگن بودن نمونه، ۲۹ اسفند باشد.
۲. مطابق با تحقیق فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵) برای کنترل اثرات سال و صنایع، حداقل شرکت‌های حاضر در هر صنعت، ۷ شرکت باشد (افلاطونی، ۱۳۹۷).
- در نهایت پس از اعمال شروط فوق، تعداد ۱۲۷ شرکت (معادل ۱۲۷۰ شرکت-سال) در قالب ۹ صنعت به عنوان نمونه آماری انتخاب شده‌اند که نگاره ۱ اطلاعات تفصیلی در این ارتباط را ارائه می‌دهد. لازم به توضیح است که به علت شمار اندک شرکت‌های حاضر در هر صنعت و بند ۲ شروط فوق، تعداد ۱۶ صنایع صرفاً به دلیل ماهیت روش تحقیق از نمونه آماری پژوهش حذف شده‌اند.

نگاره ۱: توزیع شرکت‌های مورد مطالعه

صنعت	تعداد	درصد
خودرو و ساخت قطعات	۲۶	۲۰٪
سایر محصولات کانی غیرفلزی	۸	۶٪
سیمان، آهک و گچ	۱۵	۱۲٪
فلزات اساسی	۱۶	۱۳٪
کاشی و سرامیک	۷	۶٪
ماشین‌آلات و تجهیزات	۹	۷٪
محصولات شیمیایی	۱۲	۹٪
محصولات غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر	۱۳	۱۰٪
مواد و محصولات دارویی	۲۱	۱۷٪
جمع	۱۲۷	۱۰۰٪

در پژوهش حاضر، به منظور تدوین مبانی و مفاهیم نظری از روش آرشویی استفاده شده است. اطلاعات مربوط به متغیرهای تحقیق از صورت‌های مالی و یادداشت‌های توضیحی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار جمع‌آوری و از طریق نرم‌افزار Excel اصلاح و طبقه‌بندی و در نهایت تجزیه و تحلیل نهایی با نرم‌افزارهای EViews 10، DEA صورت پذیرفته است.

روش تحقیق پژوهش حاضر برگرفته از آخرین متدهای مجلات بین‌المللی بر این استدلال استوار است که در بسیاری از پژوهش‌های حسابداری، سال‌ها و صنایع اثر خاص خود را بر روابط بین متغیرهای تحقیق می‌گذارند و قابلیت اتکای نتایج را تا حد قابل توجهی دستخوش تغییر می‌کنند؛ لیکن در این تحقیق به تعداد صنایع (Ind) و سال‌های (Year) نمونه آماری، متغیر مجازی (۰ یا ۱) به مدل رگرسیونی افزوده شده است تا اثرات خاص هر صنعت و هر سال به نحو مطلوبی کنترل و برازش مدل به درستی صورت پذیرد. زمانی که اثرات سال‌ها و صنایع در مدل، کنترل می‌شود؛ دیگر نیازی به به‌کارگیری رویکرد آزمون‌های انتخاب مناسب برآورد مدل و همچنین بررسی مفروضات کلاسیک رگرسیون نمی‌باشد. لیکن عدم ایجاد هم خطی بین متغیرهای مدل تحت این رویکرد بسیار حائز اهمیت است؛ بطوری که جهت اجتناب از هم خطی کامل، از اولین متغیر مجازی سال و صنعت در مدل‌های آزمون فرضیه‌ها چشم‌پوشی شده است و افزون بر این، از خطای استاندارد نیرومند^{۳۷} برای رفع ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی سریالی استفاده شده است (افلاطونی، ۳۴۲: ۱۳۹۷).

۳-۱. مدل آزمون فرضیه پژوهش

$$\text{TIMELINESS}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{Managerial Ability}_{i,t} + \beta_j \text{Controls}_{i,t} + \text{Industry Fixed Effects} + \text{Year Fixed Effects} + \varepsilon \quad (\text{مدل ۱})$$

از مدل رگرسیونی زیر برای آزمون رابطه بین توانایی مدیریتی و به موقع بودن گزارشگری مالی استفاده شده است (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸).

۳-۲. تعریف عملیاتی و اندازه‌گیری متغیرها

متغیر وابسته؛ گزارشگری مالی به موقع. در پژوهش حاضر، برای اندازه‌گیری گزارشگری

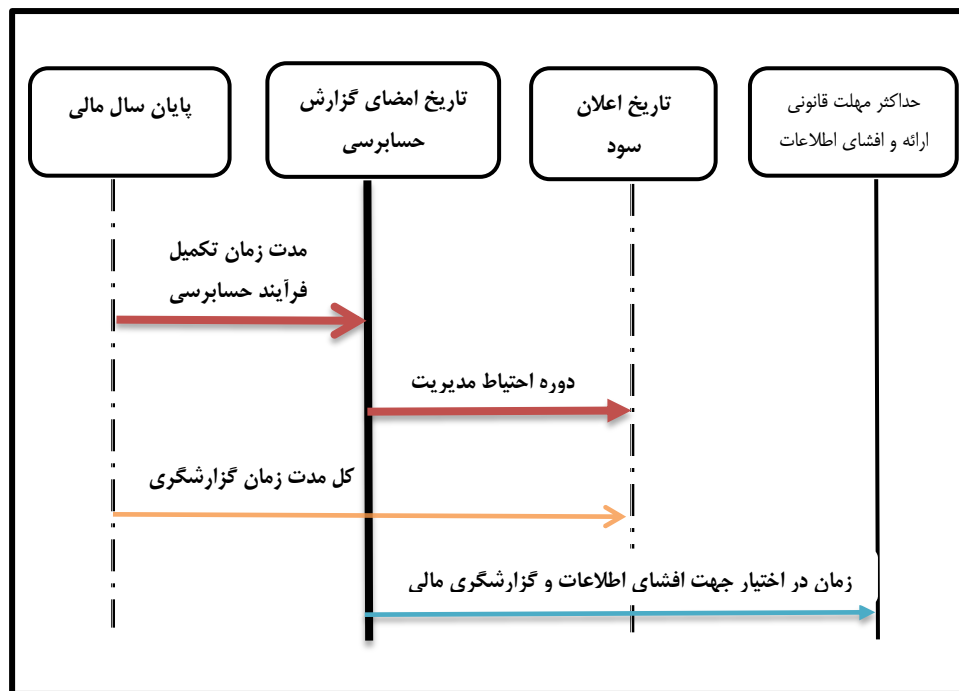
مالی به موقع از دو معیار تأخیر در اعلان سود و تأخیر گزارش حسابرسی استفاده شده است که نحوه اندازه گیری هر یک به شرح زیر می باشد:

تأخیر در اعلان سود^{۳۸}. مطابق با تحقیقات آبرناتی و همکاران (۲۰۱۸)؛ کرابتری و کوبی^{۳۹}، ۲۰۱۴؛ کریشنان و یانگ (۲۰۰۹)؛ صفری گرایلی و پودینه، ۱۳۹۵؛ عباس زاده و همکاران (۱۳۹۲) تعداد روزهای بین پایان سال مالی شرکت و تاریخ انتشار صورت سود و زیان (حسابرسی شده)، به عنوان تأخیر در اعلان سود در نظر گرفته شده است. تأخیر در اعلان سود یک اندازه گیری بسیار مهم تلقی می شود، زیرا تصمیم شرکت برای انتشار سود، اعتماد داخلی مدیریت را در سیستم گزارشگری مالی شرکت نشان می دهد. طبق ماده ۷ بند ۱ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت های ثبت شده نزد سازمان بورس اوراق بهادار تهران، صورت های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت اصلی و گروه حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی و حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی می بایست در سایت کدال منتشر شود. لیکن تمامی شرکت های پذیرفته شده در بازه زمانی مقرر اقدام به انتشار به موقع صورت های مالی در سامانه کدال نمی کنند و این انتشار می تواند در بازه زمانی بین حداقل و حداکثر زمان مقرر جهت انتشار سود، رخ دهد.

تأخیر گزارش حسابرسی^{۴۰}. مطابق با تحقیقات (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸؛ جاگی و تسوی، ۱۹۹۹؛ اشتون و همکاران^{۴۱}، ۱۹۸۷؛ محمدرضایی و همکاران، ۱۳۹۷؛ صالحی و همکاران، ۱۳۹۵؛ پورحیدری و همکاران، ۱۳۹۴) تأخیر در گزارش حسابرسی با تعداد روزهای بین پایان سال مالی شرکت و تاریخ امضای گزارش حسابرسی محاسبه می شود. این معیار اغلب به عنوان مهم ترین عامل تعیین کننده برای زمان بندی گزارشگری مالی به شمار می رود.

لازم به ذکر است که دو معیار فوق، به عنوان شاخص های معکوسی از به موقع بودن گزارشگری مالی هستند که جهت سهولت کار ضرایب به دست آمده در عدد (۱-) ضرب شده و سپس نتایج تفسیر می شود.

کل مدت زمان گزارشگری مالی تحت تأثیر مدت زمان تکمیل عملیات حسابرسی و تصمیمات مدیریت شرکت (دوره احتیاط) قرار دارد. نمودار شماره (۱) شمایی کلی از فرآیند گزارشگری مالی را نشان می دهد.

نمودار ۱: فرآیند گزارشگری مالی (سیکو، ۲۰۰۹ به نقل از عباس زاده و همکاران، ۹۲:۱۳۹۲)

متغیر مستقل؛ توانایی مدیریت. به منظور اندازه‌گیری توانایی مدیریت از الگوی ارائه‌شده توسط دمرجیان و همکاران (۲۰۱۳) استفاده شده است. سنجش توانایی مدیران با استفاده از این الگو در دو گام صورت می‌گیرد. گام اول، ابتدا کارایی شرکت با استفاده از روش تحلیل پوششی داده‌ها (DEA) و الگوی BCC با در نظر گرفتن بهای تمام‌شده کالای فروش رفته (CGS)، هزینه‌های اداری، عمومی و فروش (SG&A)، دارایی‌های ثابت مشهود (PPE)، اجاره عملیاتی (Ops Lease)، مخارج تحقیق و توسعه (R&D) و دارایی‌های نامشهود (Intan) به‌عنوان متغیرهای ورودی و فروش (Sale) به‌عنوان متغیر خروجی سنجیده می‌شود. DEA یک مرز کارایی را برای شرکت‌ها فراهم می‌کند. اندازه کارایی (θ) که DEA تولید می‌کند، یک عدد بین صفر و یک است. شرکت‌هایی با نمره کارایی یک، شرکت‌هایی هستند که بسیار کارآ بوده و شرکت‌هایی که امتیاز کار آبی آن‌ها کمتر از یک است، زیر مرز کار آبی قرار دارند و باید

با کاهش هزینه‌ها یا با افزایش درآمدها به مرز کار آیی برسند. با توجه به عدم افشای مناسب اجاره عملیاتی برای شرکت‌های ایرانی این متغیر از مدل زیر کنار گذاشته شده است. برای سنجش کار آیی شرکت‌ها از رابطه زیر استفاده می‌شود.

$$\text{MAX}_y \theta = \frac{\text{SALES}}{V_1 \text{CGS} + V_2 \text{SGA} + V_3 \text{PPE} + V_4 \text{RD} + V_5 \text{Intan}}$$

$$\text{Firm Efficiency} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{LN(Total Assets)} + \alpha_2 \text{Market Share} + \alpha_3 \text{Free Cash Flow} + \alpha_4 \text{LN(Age)} + \alpha_5 \text{Foreign Currency Indicator} + \varepsilon \quad (\text{مدل ۲})$$

گام دوم، کار آیی محاسبه شده شرکت‌ها متأثر از دو عامل از ویژگی‌های شرکتی و توانایی مدیران است؛ بنابراین باید این دو عامل از یکدیگر تفکیک گردند. در این راستا، ابتدا از یک رگرسیون که ارتباط کارایی شرکت‌ها را با ویژگی‌های شرکتی نشان می‌دهد، استفاده می‌شود: پسماندهای باقیمانده حاصل از مدل، نشان‌دهنده امتیاز توانایی مدیران شرکت است. در رابطه فوق:

LN (Total Assets): اندازه شرکت که برابر است با لگاریتم طبیعی دارایی‌های شرکت.
Market Share: نشان‌دهنده سهم بازار شرکت از صنعت است و از رابطه زیر اندازه‌گیری می‌شود.

$$\text{Market Share} = \frac{\text{مقدار فروش در پایان سال } t}{\text{جمع کل فروش صنعت در پایان سال } t}$$

Free Cash Flow: نماد جریان‌های نقدی آزاد مثبت است. اگر شرکتی جریان نقدی مثبت داشته باشد، شاخص جریان‌های نقدی آزاد برابر یک و در غیر این صورت برابر صفر خواهد بود. جریان‌های نقدی آزاد به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{FCF} = (\text{OP} - \text{TAXP} - \text{CIP} - \text{DPP}) / \text{TA}$$

CIP: هزینه بهره پرداختی؛ TAXP: مالیات پرداختی، OP: سود عملیاتی قبل از استهلاک؛ DPP: سودهای سهام پرداختی؛ TA: جمع کل دارایی‌ها در دوره قبل.
LN(Age): عمر شرکت.

Foreign Currency Indicator: این متغیر مجازی بیانگر ارزش خارجی است. چنانچه

شرکت موردنظر صادرات داشته باشد، مقدار این متغیر برابر یک و در غیر این صورت صفر خواهد بود.

متغیرهای کنترلی؛ همانند تحقیقات پیشین متغیرهایی که می‌توانند بر به‌موقع بودن گزارشگری مالی تأثیر داشته باشند، به‌عنوان متغیرهای کنترلی در نظر گرفته شده‌اند که در ادامه نحوه محاسبه آن‌ها بیان شده است:

اندازه شرکت (SIZE) و اهرم مالی (LEVERAGE) به ترتیب با لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها و نسبت وام بلندمدت به مجموع دارایی‌ها به‌عنوان اولین متغیرهای کنترلی در نظر گرفته شده‌اند؛ زیرا استدلال بر این است که شرکت‌های بزرگ‌تر، تأخیر گزارشگری مالی کمتر و شرکت‌هایی با اهرم مالی قوی‌تر، تأخیر گزارشگری بیشتری داشته باشند (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸؛ اتردگ و همکاران^{۴۲}، ۲۰۰۶؛ جاگی و تیسوی، ۱۹۹۹؛ حمیدیان و همکاران، ۱۳۹۷؛ کاشانی پور و همکاران، ۱۳۹۶؛ صالحی و همکاران، ۱۳۹۵؛ گرایلی و پودینه، ۱۳۹۵).

عملکرد شرکت با استفاده از معیار بازده دارایی‌ها (ROA) کنترل می‌شود که از حاصل تقسیم سود قبل از کسر بهره و مالیات بر مجموع دارایی‌های شرکت محاسبه می‌شود. شرکت‌هایی که از میزان سودآوری مطلوبی برخوردار باشند؛ بدون هیچ‌گونه وقفه زمانی مایل به افشای گزارشگری مالی خود می‌باشند (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸؛ بگلی و فیشر^{۴۳}، ۱۹۹۸).

LOSS، اگر شرکت زیان خالص را طی سال گزارش کند مقدار آن برابر یک و در غیر این صورت صفر خواهد بود. شرکت‌های سودآور، معمولاً زودتر از آنکه شرکت‌ها اخبار بد را گزارش دهند، اطلاعات مالی را تهیه و منتشر می‌نمایند (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸؛ بگلی و فیشر، ۱۹۹۸؛ گرایلی و پودینه، ۱۳۹۵).

کیفیت گزارش مالی بهتر، مستلزم صرف زمان بیشتری در تهیه و رسیدگی به صورت‌های مالی و بالطبع طولانی شدن فرآیند حسابرسی خواهد شد؛ بنابراین اگر در شرکتی تعدیلات سنواتی (اصلاح اشتباهات و تغییر در رویه حسابداری) رخ داده باشد از کیفیت گزارشگری مالی کمتری برخوردار است و درنهایت گزارشگری مالی به موقع ارائه خواهد داد. ازاین‌رو اگر ارقام مقایسه‌ای صورت مالی سال جاری شرکت تجدید ارائه شده باشد (ناشی از تعدیلات سنواتی)، مقدار متغیر MISTATE، برابر یک و در غیر این صورت صفر خواهد بود.

متغیرهای زیر ویژگی‌های مربوط به تعامل حسابرسی شرکت را ثبت می‌کنند. BIG

متغیری است که اگر شرکت‌ها از سازمان حسابرسی و مؤسسات حسابرسی رتبه "الف" برای حسابرسی عملیات خود استفاده نماید، مقدار متغیر مذکور برابر با یک و در غیر این صورت صفر خواهد بود. این مؤسسات به احتمال زیاد، منابع و قابلیت‌هایی برای انجام حسابرسی‌هایی با کیفیت‌تر و همچنین انجام حسابرسی‌ها به شیوه‌ای کارآمدتر را در اختیار خواهند داشت. از این‌رو، انتظار بر این است که مشتریان حسابرسان BIG گزارشگری مالی به موقع داشته باشند (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸؛ شوارتز و سو، ۱۹۹۶؛ صالحی و همکاران، ۱۳۹۵؛ گرایلی و پودینه، ۱۳۹۵).

مدت‌زمان اجرا و تکمیل عملیات حسابرسی می‌تواند تحت تأثیر پیچیدگی عملیات حسابرسی قرار گیرد. عملیات حسابرسی شرکت‌هایی که اظهارنظر حسابرسی ارائه شده در مورد صورت‌های مالی آن به شکل تعدیل شده (مشروط، مردود و عدم اظهار نظر) باشند، احتمالاً در گزارشگری مالی خود مسائل بیشتری را تجربه می‌کنند؛ بنابراین در این نوع شرکت‌ها ارائه گزارش حسابرسی و تاریخ اعلان سود نسبت به شرکت‌هایی که گزارش حسابرسی مقبول دریافت با تأخیر بیشتری همراه است. در نتیجه، UNQUALIFIED یک متغیر شاخص است که اگر شرکت گزارش حسابرسی "مقبول" دریافت کند، برابر با یک و در غیر این صورت صفر است. (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸؛ صالحی و همکاران، ۱۳۹۵؛ گرایلی و پودینه، ۱۳۹۵؛ عباس زاده و همکاران، ۱۲۹۲).

متغیر AUDIT_FEES از حاصل تقسیم حق الزحمه حسابرسی بر مجموع دارایی‌های شرکت محاسبه می‌شود. حق الزحمه حسابرسی بالاتر ممکن است نشان دهد که حسابرس در فرآیند گزارش مالی صاحب‌کار، ریسک حسابرسی بالاتری را مشاهده کرده است (آبرناتی و همکاران، ۲۰۱۸).

۴. یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در نگاره ۲ درج شده است که بیانگر پارامترهای توصیفی برای هر متغیر به صورت مجزا است. این پارامترها شامل اطلاعات مربوط به شاخص‌های مرکزی نظیر بیشینه، کمینه، میانگین و میانه و همچنین اطلاعات مربوط به شاخص‌های پراکندگی نظیر انحراف معیار، کشیدگی و چولگی است.

نگاره ۲. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نماد متغیر	نام متغیر	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
EAL	تأخیر در اعلان سود	۸۱/۸۲۷	۸۴	۱۸۷	۱۹	۲۷/۳۲۱	-۰/۰۹۳۹	۱/۸۷۳
ARL	تأخیر گزارش حسابرسی	۷۴/۶۸۹	۷۴/۵۰	۱۵۱	۱۷	۲۶/۷۸۴	-۰/۰۲۸۶	۱/۷۴۵
MANAGERIAL ABILITY	توانایی مدیریت	-۰۰۰۰۲۲	-۰۰۰۱۳۸	۰۰۰۴۱۶۱	-۰۰۰۴۹۸۱	۰۰۱۶۱۵	۰۰۰۳۲۲	۲۰۳۷۰
SIZE	اندازه شرکت	۱۳/۹۳۸	۱۳/۷۴۵	۱۹/۳۷۴	۱۰/۰۸۶	۱/۴۸۴	۰/۹۱۲۶	۴/۳۹۹
LEVERAGE	اهرم مالی	۰/۵۸۹۱	۰/۶۰۳۹	۲/۳۱۵	۰	۰/۲۴۷۳	۰/۶۱۰۵	۷/۰۴۳
ROA	بازده دارایی‌ها	۰/۱۰۲۱	۰/۰۸۹۴	۰/۶۲۶۷	-۱/۰۶۳	۰/۱۳۹۴	-۰/۴۰۷۱	۹/۷۸۲
AUDIT_FEES	حق الزحمه حسابرسی	۰/۰۸۳۵	۰/۰۵۰۲	۱/۲۰۵	۰	۰/۱۱۵۳	۳/۰۴۱	۱۹/۵۹۶
CEO_TENURE	لگاریتم دوره تصدی مدیرعامل	۰/۹۴۴۷	۰/۶۹۳۱	۲/۸۳۳	۰	۰/۷۶۵۸	۰/۲۴۵۱	۱/۹۹۹

نگاره ۳. آمار توصیفی متغیرهای گسسته (دامی یا مجازی) پژوهش

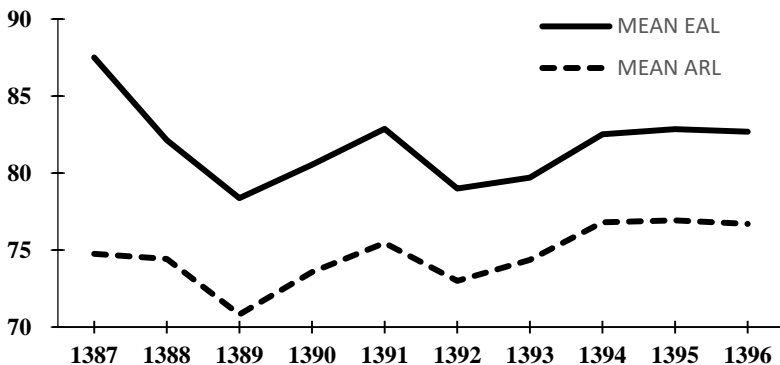
نماد متغیر	نام متغیر	فراوانی ۱	فراوانی ۰
LOSS	زیان‌دهی	٪۲۳	٪۸۷
MISTATE	تعدیلات سنواتی	٪۶۹	٪۳۱
BIG	حسابرسان بزرگ	٪۷۰	٪۳۰
UNQUALIFIED	نوع گزارش حسابرسی	٪۴۶	٪۵۴

نتایج حاصل از نگاره ۲ نشان می‌دهد، حداقل و حداکثر میزان تأخیر در اعلان سود شرکت‌ها به ترتیب ۱۹ و ۱۸۷ روز و میانگین ۸۲ روز است. این بدین معنی است که شرکت‌ها به‌طور میانگین ۸۲ روز دیرتر از پایان سال مالی (۱۲/۲۹)، یعنی در تاریخی نزدیک به ۲۰ خرداد اقدام به انتشار صورت‌های مالی خود می‌کنند. همچنین نتایج، بیشترین و کمترین میزان تأخیر در گزارش حسابرسی را به ترتیب ۱۵۱ و ۱۷ روز ثبت نمود. مقادیر به‌دست‌آمده مبین این مطلب است که به موقع‌ترین و دیرترین گزارش حسابرسی به ترتیب در تاریخ‌هایی نزدیک به ۱۷ فروردین و ۲۷ مرداد بعد از سال مالی منتشر می‌شود.

نتایج نگاره ۳ نشان می‌دهد که ۷۰ درصد شرکت‌ها توسط سازمان حسابرسی و مؤسسات حسابرسی رتبه "الف" و ۳۰ درصد دیگر توسط سایر مؤسسات، حسابرسی می‌شوند. ۴۶ درصد از شرکت‌ها گزارش حسابرسی مقبول و ۵۴ درصد دیگر یکی از گزارش‌های حسابرسی تعدیل‌شده (مشروط، مردود و عدم اظهارنظر) را دریافت نموده‌اند. همچنین تنها ۲۳ درصد از شرکت در طی دوره آماری زیان را تجربه کردند و ۸۷ درصد دیگر سود را در صورت سود و زیان خود نشان دادند. افزون بر این ۶۹ درصد از شرکت‌ها صورت‌های مالی خود را به دلیل تعدیلات سنواتی، تجدید ارائه نمودند. همچنین جهت بررسی روند تطبیقی معیارهای به‌موقع بودن گزارشگری مالی، شاخص‌های تأخیر در گزارش حسابرسی و تأخیر در اعلان سود هر یک به‌طور مجزا در هر یک از دوره‌های زمانی پژوهش موردبررسی قرار گرفته است. نمودار (۲) نتایج مربوط به بررسی فوق را نشان می‌دهد.

نمودار ۲ تغییرات مربوط به میانگین معیارهای به‌موقع بودن گزارشگری مالی را در ده سال به‌طور جداگانه نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، تنها نوسان چشم‌گیر معیار تأخیر اعلان سود، کاهش ۱۰ روزه این متغیر در سه سال اول می‌باشد، اما در نهایت نتایج، روند کاهشی ۵ روزه وقفه در اعلان سود را نشان می‌دهد. همچنین نتایج حاصل از متغیر ARL حاکی از آن است که میانگین تأخیر در گزارش حسابرسی از ۷۵ روز در سال ۱۳۸۷ به ۷۷ روز در سال ۱۳۹۶ افزایش یافته است. این امر در تضاد با آماره‌های توصیفی بنی مهد، مرادزاده و زینالی (۲۰۱۲) است که روند کاهشی متغیر مذکور را از سال ۱۳۸۱ تا سال ۱۳۸۹ نشان دادند.

نمودار ۲. میانگین معیارهای به‌موقع بودن گزارشگری مالی

۴-۱. تجزیه و تحلیل آزمون فرضیه

نگاره ۴ نتایج حاصل از آزمون فرضیه پژوهش را نشان می‌دهد. مدل (۱) رابطه بین توانایی مدیران و به موقع بودن گزارشگری مالی را با استفاده از دو معیار تأخیر در اعلان سود و تأخیر در گزارش حسابرسی را آزمون می‌کند.

نگاره ۴. نتایج حاصل از آزمون فرضیه

تأخیر در گزارش حسابرسی (ARL)			تأخیر در اعلان سود (EAL)			متغیرهای توضیحی
p-value	t-statistic	ضریب	p-value	t-statistic	ضریب	
۰/۱۲۰۲	۱/۵۵۵	۲۵/۴۴۱	۰/۱۱۶۶	۱/۵۷۰	۳۳/۴۷۳	عرض از مبدأ
**۰/۰۲۶۳	۲/۲۲۴	۷/۵۰۱	***۰/۰۰۰۹	۳/۵۰۸	۴/۴۸۳	MANAGERIAL ABILITY
***۰/۰۰۰۱	۳/۸۸۳	۴/۲۴۴	***۰/۰۰۰۵	۳/۵۰۱	۴/۹۸۲	SIZE
۰/۸۵۵۱	-۰/۱۸۲۶	-۰/۵۳۵۰	۰/۵۰۴۹	-۰/۶۶۷۰	-۴/۸۱۵	LEVERAGE
**۰/۰۳۱۱	-۲/۱۵۸	-۹/۱۳۱	*۰/۰۸۰۷	-۱/۷۴۸	-۲۲/۴۶۴	ROA
۰/۲۶۰۱	۱/۱۲۶	۱/۸۱۴	۰/۴۵۹۰	۰/۷۴۰۷	۲/۳۷۲	LOSS
۰/۸۹۵۲	۰/۱۳۱۷	۰/۱۰۱۴	*۰/۰۵۲۰	۱/۹۴۴	۳/۹۸۹	MISTATE
۰/۲۷۶۰	۱/۰۸۹	۱/۳۱۱	۰/۱۷۰۴	-۱/۳۷۱	-۳/۷۰۵	BIG
***۰/۰۰۰۰	-۴/۶۷۳	-۴/۸۹۶	***۰/۰۰۰۰	-۴/۲۰۶	-۱۱/۳۱۵	UNQUALIFIED
۰/۲۶۱۸	۱/۱۲۲	۶/۱۷۳	۰/۱۴۶۹	۱/۴۵۱	۱۷/۵۲۵	AUDITFEES
*** در سطح ۱٪، ** در سطح ۵٪ و * در سطح ۱۰٪						
۵/۵۴۴ (۰/۰۰۰۰)			۱۹/۱۳۰ (۰/۰۰۰۰)			آماره F (Prob)
INCLUDED			INCLUDED			CONTROL VARIABLES
Yes			Yes			INDUSTRY F.E.'s
Yes			Yes			YEAR F.E.'s
۱۲۷۰			۱۲۷۰			N
۰/۰۸۵			۰/۲۷۱			Adj. R-squared

سطح p-value به دست آمده برای متغیر توانایی مدیریت در برآورد EAL (۰/۰۰۰۹) و ARL (۰/۰۲۶۳) مبین این مطلب است که به ترتیب بین توانایی مدیریت و تأخیر در اعلان سود و تأخیر در گزارش حسابرسی رابطه مثبت و معناداری در سطح اطمینان ۹۹ و ۹۵ درصد وجود دارد که این امر شواهدی مبنی بر رد فرضیه اول را ارائه نمی دهد. مطابق با ادبیات پژوهش، نتایج نشان می دهد که مدیران توانمند نسبت به سایر همتایان خود، تأخیر کمتری در اعلان سود و گزارش حسابرسی دارند و در نتیجه گزارشگری مالی به موقع تری را ارائه خواهند داد. نتایج به دست آمده از متغیرهای کنترلی نشان می دهد که بین متغیر SIZE و گزارشگری مالی به موقع رابطه مثبت و معنادار برقرار است؛ بنابراین هر چه شرکت بزرگ تر باشد، تأخیر در گزارشگری مالی کمتری دارد. همچنین بین گزارش حسابرسی مقبول با گزارشگری مالی به موقع رابطه مثبت وجود دارد؛ زیرا مطابق با ادبیات پژوهش شرکت های با گزارش حسابرسی مقبول از پیچیدگی ها و چالش های مالی کمتری برخوردار هستند و در نتیجه انتظار می رود گزارشگری مالی بی موقع تری را داشته باشند.

آزمون پایداری^{۴۴}

در تحقیقات پیشین نظیر میلیبورن^{۴۵} (۲۰۰۳) از دوره تصدی مدیرعامل به عنوان معیار توانایی مدیریت استفاده شده است. از این رو در پژوهش حاضر جهت بررسی دقیق تر موضوع، از دوره تصدی مدیرعامل به عنوان معیاری برای اندازه گیری توانایی مدیریت استفاده شده است تا فرضیه پژوهش مجدداً بررسی شود. دوره تصدی مدیرعامل از لگاریتم طبیعی تعداد سال هایی که مدیرعامل در پایان سال انتخاب شده است، محاسبه شده است. نگاره ۵ نتایج مربوط به رابطه بین دوره تصدی مدیرعامل و گزارشگری مالی به موقع را نشان می دهد.

نگاره ۵. ارتباط بین دوره تصدی مدیرعامل و گزارشگری مالی به موقع

تأخیر در گزارش حسابرسی (ARL)		تأخیر در اعلان سود (EAL)		متغیرهای توضیحی
P-Value	ضریب	P-Value	ضریب	
۰.۴۰۶۸	۱۶.۷۹۷	۰.۲۳۲۴	۲۴.۸۶۳	C
**۰.۰۱۶۳	۳.۱۸۷	***۰.۰۰۷۴	۳.۵۷۵	CEO_TENURE
***۰.۰۰۰۰۱	۵.۲۰۳	***۰.۰۰۰۰۱	۵.۳۳۴	SIZE
۰.۳۱۱۴	-۶.۷۲۳	۰.۶۰۶۲	-۳.۶۷۱	LEVERAGE
**۰.۰۴۲۷	-۲۳.۹۲۶	**۰.۰۳۴۴	-۲۵.۶۸۷	ROA
۰.۲۶۹۶	۳.۳۳۱	۰.۳۲۵۷	۳.۰۷۳	LOSS
*۰.۰۵۰۵	۳.۷۵۵	**۰.۰۴۰۲	۴.۱۱۸	MISTATE
۰.۲۵۷۷	-۳.۰۳۷	۰.۱۸۲۳	-۳.۵۳۱	BIG
***۰.۰۰۰۰۰	-۱۱.۸۹۸	***۰.۰۰۰۰۰	-۱۱.۸۲۸	UNQUALIFIED
۰.۲۲۰۹	۱۳.۷۴۳	*۰.۰۹۴۳	۱۹.۱۹۰	AUDIT_FEES
*** در سطح ۱٪، ** در سطح ۵٪ و * در سطح ۱۰٪				
۲۱/۸۴۷ (۰/۰۰۰۰۰)		۱۹/۹۱۴ (۰/۰۰۰۰۰)		آماره F (Prob)
INCLUDED		INCLUDED		CONTROL VARIABLES
Yes		Yes		INDUSTRY F.E.'s
Yes		Yes		FIRM FIXED EFFECTS
۱۲۷۰		۱۲۷۰		N
۰.۲۹۹		۰/۲۷۹		Adj. R-squared

همان‌طور که از نگاره ۵ ملاحظه می‌شود، مقدار P-Value مربوط به آماره F، برابر ۰/۰۰۰۰ بوده و مبین این است که مدل در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار و از کفایت لازم برخوردار می‌باشد. به‌طور کلی، نتایج نشان می‌دهد که بین دوره تصدی مدیرعامل و به‌موقع بودن گزارشگری مالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. به‌عبارت‌دیگر، با افزایش دوره تصدی

مدیرعامل، تأخیر در اعلان سود و تأخیر گزارش حسابرسی کاهش یافته و در نتیجه به گزارشگری مالی به موقع تری منجر خواهد شد. در نهایت به عنوان یک نتیجه، نقش مدیریتی قابل توجهی از دوره تصدی مدیرعامل در افزایش گزارشگری مالی به موقع مشاهده شده است که از یافته‌های اولیه پژوهش حمایت می‌کند.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

به موقع بودن گزارشگری مالی به عنوان یک مزیت اطلاعاتی همواره قانون توجه سرمایه‌گذاران بوده است. از سویی تجربیات و توانایی‌های مدیران، فاکتوری اثرگذار در فرآیند گزارشگری مالی محسوب می‌شود. مستند به ادبیات پژوهش، مدیران توانمند به واسطه توانایی‌ها و شناخت بیشتری که از فضای تجاری و کسب‌وکار خود دارند، قادرند با کوتاه نمودن فاصله زمانی دوره گزارشگری مالی، اطلاعات به هنگام تری را در اختیار استفاده‌کنندگان قرار دهند. نتایج حاصل از آزمون فرضیه نشان می‌دهد که بین توانمندی مدیران و به موقع بودن گزارشگری مالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. به بیان دیگر، مدیران توانمند، قادرند با کاهش فاصله زمانی بین پایان سال مالی با تاریخ‌های اعلان سود و گزارش حسابرسی، گزارشگری مالی به موقع تری را ارائه دهند و به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی از طریق انتشار به موقع اطلاعات مالی کمک نمایند که با یافته‌های آبرناتی و همکاران (۲۰۱۸) همگرایی دارد و از نتایج شاکری و امری (۱۳۹۶) حمایت می‌کند.

بنا به نتایج حاصل از تحقیق به قانون‌گذاران بازار سرمایه توصیه می‌شود تا با رتبه‌بندی و افشاء شرکت‌های فعال در بازار سرمایه از حیث به موقع بودن گزارشگری مالی، بستر اطلاعاتی مناسبی را برای اخذ تصمیمات اقتصادی و تغییر موقعیت سهامداری فراهم آورند. بطوری که انتشار به موقع اطلاعات به عنوان یکی از اجزای اصلی بازار کاراً باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی (جاگی و تیسوی، ۱۹۹۹)، مبادلات نهانی، شایعه‌ها و درز اطلاعات در بازار (اوسو-انسا^{۴۶}، ۲۰۰۰) شده و به قیمت‌گذاری اوراق بهادار (گیولی و پالمون، ۱۹۸۲)، جذب سرمایه و حفظ اعتماد سرمایه‌گذاران در بازارهای سرمایه کمک می‌کند (لوینتیس و ویتمن^{۴۷}، ۲۰۰۴).

با استناد به ماده ۷ منشور کمیته حسابرسی سازمان بورس اوراق بهادار، یکی از مسئولیت‌های کمیته حسابرسی نسبت به گزارشگری مالی، «کسب اطمینان معقول نسبت به

قابلیت اطمینان و به‌موقع بودن گزارش‌های مالی شرکت»، می‌باشد. با توجه به نتایج حاصل‌شده، این کمیته می‌تواند توانایی سطوح مدیریتی را همواره به‌عنوان یکی از سنجه‌های ارائه گزارشگری به‌نگام مدنظر قرار دهد.

توانایی مدیریت صرفاً به توانایی شخص مدیرعامل محدود نمی‌گردد؛ بلکه توانایی مدیران ارشد میانی را نیز دربر می‌گیرد. فی و هدلوک^{۴۸} (۲۰۰۳) و راجگوپال و همکاران^{۴۹} (۲۰۰۶) از بازده سهام تعدیل‌شده صنعت دوره قبل به‌عنوان شاخصی برای توانایی مدیریتی بکار گرفتند و یافتند که مدیران بااستعداد با احتمال بیشتری توسط سایر شرکت‌ها استخدام می‌شوند. با توجه به اینکه اکثریت اعضای کمیته حسابرسی، مستقل و دارای تخصص مالی هستند، نظرات مشاوره‌ای آنان در انتصاب و انتخاب مدیران بااستعداد و توانمند، می‌تواند به ایفای مسئولیت نظارتی هیئت‌مدیره کمک شایانی نماید.

یافته‌های پژوهش باید با در نظر گرفتن برخی محدودیت‌ها موردتوجه قرار گیرد. نخست اینکه نتایج حاصل از تحقیق را نباید به شرکت‌های نظیر سرمایه‌گذاری، هلدینگ و واسطه‌گری مالی تعمیم داده شود و همچنین با توجه به ماهیت خاص روش‌شناسی تحقیق مبنی بر حضور حداقلی ۷ شرکت حاضر در هر صنعت، می‌بایست در تعمیم نتایج به این‌گونه شرکت‌ها احتیاط لازم را به عمل آورد.

یادداشت‌ها

1. Financial Accounting Standard Board	2. Financial Reporting Timeliness
3. Koester & Shevlin & Wangerin	4. Schmidt & Wilkins
5. Wang & Raghunandan & McEwen	6. Impink & Lubberink & Praag
7. Kross & Schroeder	8. Feltham
9. Kor	10. Managerial Ability
11. Boeke	
12. Abernathy & Beyer & Masli & Stefaniak	
13. Bamber & Bamber & Schoderbek	
14. Demerjian & Lev & Lewis & McVay	
15. Wang	16. Upper echelons Theory
17. Hambrick & Mason	18. Bertrand & Schoar
19. Bamber & Jiang & Wang	20. Ge & Matsumoto & Zhang

21. DeJong & Ling	22. Aier & Comprix & Gunlockn & Lee
23. Francis & Huang & Rajgopal & Zang	24. Givoly & Palmon
25. Schwartz & Soo	26. Jaggi & Tsui
27. Lee & Mande & Son	28. Kothari
29. Goodma & Neamtiu & Shroff & White	30. Plumlee & Yohn
31. Knechel & Sharma	32. Krishnan & Wang
33. Salterio	34. Krishnan & Yang
35. Siti & Nazli & Mohd	36. Abernathy & Kubik & Masli
37. White Period	38. Earning announcement Lag
39. Crabtree & Kubic	40. Audit report Lag
41. Ashton & Willingham & Elliott	42. Ettredge & Li & Sun
43. Begley & Fischer	44. Robust check
45. Milbourn	46. Owusu-Ansah
47. Leventis & Weetman	48. Fee and Hadlock
49. Rajgopal & Shevlin and Zamora	

منابع

الف. فارسی

- اسدی، غلامحسین؛ باغومیان، رافیک؛ کامرانی، جواد (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شرکت و به‌موقع بودن گزارشگری مالی میان‌دوره‌ای، *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۰ (۳۳)، ۱۱۹-۱۴۶.
- افلاطونی، عباس (۱۳۹۷). *اقتصادسنجی در پژوهش‌های مالی و حسابداری با نرم‌افزار Eviews*، تهران، انتشارات ترمه.
- نشریه ۱۶۰ سازمان حسابرسی. (۱۳۹۲). *استانداردهای حسابداری*.
- ایزدی نیا، ناصر؛ گوگردچیان، احمد و مژگان تنباکویی (۱۳۹۳). تأثیر توانایی مدیریت بر کیفیت سود شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۶ (۳): ۲۱-۳۶.
- برزیده، فرخ و معیری، مرتضی. (۱۳۸۵). عوامل مؤثر بر به‌موقع بودن گزارش حسابرسی، *مطالعات حسابداری*، ۴ (۱۶): ۴۳-۶۹.

پیری، پرویز؛ دیدار، حمزه و سیما خدایار یگانه (۱۳۹۳)، بررسی تأثیر توانایی مدیریت بر کیفیت گزارشگری مالی در طول چرخه‌های عمر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۲۱، ۹۹-۱۱۸.

پورحیدری، امید؛ برهانی نژاد، سعیده و محمدرضاخانی، وحید (۱۳۹۴). بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر به موقع بودن گزارش حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، *دانش حسابرسی*، ۱۴(۵۸)، ۸۵-۱۰۴.

حمیدیان، نرگس؛ عرب صالحی، مهدی و امیری، هادی (۱۳۹۷). بررسی واکنش سرمایه‌گذاران به اعلام سود سالانه شرکت‌ها، با در نظر گرفتن شرایط عدم اطمینان بازار و عدم اطمینان اطلاعات شرکت، *پیشرفت‌های حسابداری*، ۱۰(۱)، ۶۱-۹۴.

شاگری، شبنم و امری، امید (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین توانایی مدیریت و به موقع بودن گزارشگری مالی، *کنفرانس ملی تحقیقات علمی جهان در مدیریت، حسابداری، حقوق و علوم اجتماعی*، شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زرقان - دانشگاه علمی کاربردی شوشتر. صالحی، مهدی؛ اورادی، جواد و سالاری فورگ، زینب (۱۳۹۵). تأثیر وجود کمیته حسابرسی و ویژگی‌های آن بر تأخیر گزارش حسابرسی، *دانش حسابداری*، ۷(۲۶)، ۵۹-۸۳.

صفری گرایلی، مهدی و پودینه، شیوا (۱۳۹۵). اجتناب مالیاتی و به موقع بودن اعلان سود: آزمون تجربی از بورس اوراق بهادار تهران، *پژوهشنامه مالیات*، ۲۴(۳۱)، ۱۰۱-۱۱۸. عباس زاده، محمدرضا؛ پورحسینی حصار، سید مهدی و جعفری نسب، ندا (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر اعلان سود در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران، *اقتصاد پولی مالی*، ۲۰(۶)، ۸۶-۱۰۵.

کاشانی پور، محمد؛ راعی عزآبادی، محمدابراهیم و ارشادی، محمود (۱۳۹۶). تأثیر مکانیزم‌های راهبری شرکتی بر تأخیر گزارشگری مالی میان دوره‌ای: مطالعه مورد بورس اوراق بهادار تهران، *سیاست‌های مالی و اقتصادی*، ۵(۱۷)، ۱۶۹-۱۹۴.

کیقبادی، امیررضا و فتحی، سمیه (۱۳۹۸). تأثیر تأخیر غیرعادی گزارش حسابرسی و ضعف کنترل‌های داخلی و کیفیت حسابرسی بر ریسک سقوط قیمت سهام، *دانش حسابرسی*، ۱۹(۷۵)، ۱۴۳-۱۶۸.

محمدرضایی، فخرالدین؛ تنابی، محسن و علی‌آبادی، ابوالفضل (۱۳۹۷). خطای حسابرسی:

تأخیر در گزارش حسابرسی و نقش تعدیل گر مالکیت خانوادگی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۵(۱)، ۵۱-۷۰.

ب. انگلیسی

- Abaszadeh, M., Pourhosseini Hasar, M. & Jafari Nasab, N. (2013). Investigating factors influencing income statement in listed companies of Tehran Stock Exchange, *Financial Monetary Economics*, 20(6), 86-105 (In Persian).
- Abernathy, J. L., Beyer, B., Masli, A. & Stefaniak, C. (2014). The association between characteristics of audit committee accounting experts, audit committee chairs, and financial reporting timeliness. *Advances in Accounting*, 30(2), 283-297.
- Abernathy, John L. Kubick, Thomas R. Masli, Adi. (2018). Evidence on the relation between managerial ability and financial reporting timeliness, *Wileyonlinelibrary.com/Journal/ijau*, (22):185-196.
- Aflatooni, A. (2019). *Econometrics in Accounting and Finance Using Eviews*, Tehran, Termeh Publishers [In Persian].
- Aier, J. K., Comprix, J., Gunlock, M. T. & Lee, D. (2005). The financial expertise of CFOs and accounting restatements. *Accounting Horizons*, 19(3), 123-135.
- Asadi, GH., Baghomeyan, R. & Kamrani, J. (2012). *Empirical Studies in Financial Accounting Quarterly*, 10(33), 119-146 (In Persian).
- Ashton, R. H., Willingham, J. J. & Elliott, R. K. (1987). An empirical analysis of audit delay. *Journal of Accounting Research*, 25(2), 275-292.
- Bamber, L., Jiang, J. & Wang, I. (2010). What's my style? The influence of top managers on voluntary corporate financial disclosure. *The Accounting Review*, 85(4), 1131-1162.
- Bamber, E. M., Bamber, L. S. & Schoderbek, M. P. (1993). Audit structure and other determinants of audit report lag: An empirical analysis. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 12(1), 1-23.
- Banimahd, B., Moradzadehfard, M. & Zeynali, M. (2012). Audit report lag and auditor change: Evidence from Iran. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(12), 12278-12282.
- Barzideh, F. & Moayeri, M. (2007). The effective factors on timeliness of audit report: evidence from Iran, *Empirical Studies in Financial Accounting Quarterly*, 4(16), 43-69 (In Persian).
- Begley, J. & Fischer, P. (1998). Is there information in an earnings announcement delay? *Review of Accounting Studies*, 3(1), 347-363.

- Bertrand, M. & Schoar, A. (2003). Managing with style: The effect of managers on firm policies. *The Quarterly Journal of Economics*, 118(4), 1169–1208.
- Boeker, W. (1989). Strategic change: The effects of founding and history. *Academy of Management Journal*, 32(3), 489–515.
- Crabtree, A. D. & Kubick, T. R. (2014). Corporate tax avoidance and the timeliness of annual earnings announcements. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 42(1), 51–67.
- DeJong, D. & Ling, Z. (2013). Managers: Their effects on accruals and firm policies. *Journal of Business Finance & Accounting*, 40(1-2), 82–114.
- Demerjian, P. R., Lev, B., Lewis, M. F. & McVay, S. (2013). Managerial ability and earnings quality. *The Accounting Review*, 88(2), 463–498.
- Demerjian, P., Lev, B. & McVay, S. (2012). Quantifying managerial ability: A new measure and validity tests. *Management Science*, 58(7), 1229–1248.
- Ettredge, M., Li, C. & Sun, L. (2006). The impact of SOX section 404 internal control quality assessment on audit delay in the SOX era. *Auditing ; A Journal of Practice and Theory*, 25(2), 1–23.
- Fee, C. E. and Hadlock, C. J. (2003). Raids, rewards, and reputations in the market for managerial talent. *Review of Financial Studies*, 16(4), 1315–1357.
- Feltham, G. A. (1972). Information evaluation. *Studies in Accounting Research*, No. 5. Sarasota, FL. American Accounting Association.
- Financial Accounting Standards Board. (2010). Conceptual framework for financial reporting. Chapter 1, The objective of general purpose financial reporting, and Chapter 3, Qualitative characteristics of useful financial information: A replacement of FASB concepts statements no. 1 and no. 2. Statement of Financial Accounting Concepts No. 8. Norwalk, CT: Financial Accounting Standards Board.
- Francis, J., Huang, A. H., Rajgopal, S. & Zang, A. Y. (2008). CEO reputation and earnings quality. *Contemporary Accounting Research*, 25(1), 109–147.
- Ge, W., Matsumoto, D. & Zhang, J. L. (2011). Do CFOs have style? An empirical investigation of the effect of individual CFOs on accounting practices. *Contemporary Accounting Research*, 28(4), 1141–1179.
- Givoly, D. & Palmon, D. (1982). Timeliness of annual earnings announcements: Some empirical evidence. *The Accounting Review*, 57(3), 486–508.
- Goodman, T. H., Neamtiu, M., Shroff, N. & White, H. D. (2013). Management forecast quality and capital investment decisions. *The Accounting Review*, 89(1), 331–365.

- Hambrick, D. C. & Mason, P. A. (1984). Upper echelons: The organization as a reflection of its top managers. *The Academy of Management Review*, 9(2), 193–206.
- Hamidyani, N., Arabsalehi, M. & Amiri, H. (2018). Investors' reaction to corporate earnings announcement considering market uncertainty and company information uncertainty, *Journal of Accounting Advances*, 10(1), 61-94 (In Persian).
- Impink, J., Lubberink, M., van Praag, B. & Veenman, D. (2012). Did accelerated filing requirements of SOX affect the timeliness of 10-K filings? *Review of Accounting Studies*, 17(2), 227–253.
- Izadinia, N. Googerdchian, A. & Tanbakoue. M. (2015). The impact of managerial ability on earnings quality of companies listed in Tehran Stock Exchange, *Financial Accounting Researches*, 6(3), 21-36 (In Persian).
- Jaggi, B. & Tsui, J. (1999). Determinants of audit report lag: Further evidence from Hong Kong. *Accounting and Business Research*, 30(1), 17–28.
- Kashanipour, M., Raei Az Abadi, M. & Arshadi, M. (2017). The impact of corporate governance mechanisms on intermediate financial reporting lag: A case study of the Tehran Stock Exchange, *Fiscal and Economic Policies*, 5(17), 169-194 (In Persian).
- Keyghobadi, A. & Fathi, S. (2019). Impact of abnormal audit report delays and weak internal controls and audit quality on stock price risk, *Audit Science*, 19(75), 143-168 (In Persian).
- Knechel, W. R. & Sharma, D. S. (2012). Auditor-provided nonaudit services and audit effectiveness and efficiency: Evidence from pre- and post- SOX audit report lags. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31(4), 85–114.
- Koester, A., Shevlin, T. & Wangerin, D. (2016). The role of managerial ability incorporate tax avoidance. *Management Science*, Forthcoming, Georgetown McDonough School of Business Research Paper No. 2753152, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2753152>
- Kor, Y. Y. (2003). Experience-based top management team competence and sustained growth. *Organization Science*, 14(6), 707–719.
- Kothari, S. P. (2001). Capital markets research in accounting. *Journal of Accounting and Economics*, 31(1-3), 105–231.
- Krishnan, G. V. & Wang, C. (2015). The relation between managerial ability and audit fees and going concern opinions. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 34(3), 139–160.
- Krishnan, J. & Yang, S. (2009). Recent trends in audit report and earnings announcement lags. *Accounting Horizons*, 23(3), 265–288.

- Kross, W, & Schroeder, D. A. (1984). An empirical investigation of the effect of quarterly earnings announcement timing on stock returns. *Journal of Accounting Research*, 22(1), 153–176.
- Lee, H. Y., Mande, V. & Son, M. (2009). Do lengthy auditor tenure and the provision of non-audit services by the external auditor reduce audit report lags? *International Journal of Auditing*, 13(2), 87–104.
- Leventis, S. & Weetman, P. (2004). Timeliness of Financial Reporting: Applicability of Disclosure Theories in an Emerging Capital Market. *Accounting & Business Research*, 34(1), 43-56.
- Milbourn, T. (2003). CEO reputation and stock-based compensation. *Journal of Financial Economics*, 68(2), 233–262.
- Mohamadrezaei, F., Tanani, M. & Aliabadi, A. (2018). Audit failure: Audit report lag and moderating role of family ownership, *Journal of Accounting and Auditing Review*, 25 (1), 51-70 (In Persian).
- Owusu-Ansah, S. (2000). Timeliness of corporate financial reporting in emerging capital. *Accounting & Business Research*, 30(3), 241-254.
- Plumlee, M. & Yohn, T. (2010). An analysis of the underlying causes attributed to restatements. *Accounting Horizons*, 24(1), 41–64.
- Piri, P., Didar, H. & Khodayar Yeganeh, S. (2014). Investigating the influences of managerial ability on financial reporting quality in the life cycle of listed firms in the Tehran stock exchange market, *The Journal of Financial Accounting Research*, 3(21), 99-118 (In Persian).
- Pourheydari, O. & Borhaninezhad, S (2015). Investigating the impact of audit quality on the timeliness of audit reporting in companies listed in Tehran Stock Exchange, *Audit Science*, 14(58), 85-104 (In Persian).
- Rajgopal, S., Shevlin, T. & Zamora, V. (2006). CEOs' outside employment opportunities and the lack of relative performance evaluation in compensation contracts. *The Journal of Finance*, 61(4), 1813-1844.
- Safari Gerayeli, M., & Podineh, Sh. (2016). Tax avoidance and timely statement of Profit: An experimental test from the Tehran Stock Exchange, *Journal of Tax Research*, 24(31), 101-118 (In Persian).
- Salterio, S. (2012). Fifteen years in the trenches: Auditor–client negotiations exposed and explored. *Accounting & Finance*, 52(1), 233–286.
- Schmidt, J. & Wilkins, M. S. (2013). Bringing darkness to light: The influence of auditor quality and audit committee expertise on the timeliness of financial statement restatement disclosures. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 32(1), 221–244.
- Schwartz, K. B. & Soo, B. S. (1996). The association between auditor changes

- and reporting lags. *Contemporary Accounting Research*, 13(1), 353–370.
- The 160 Audit Organizations. (2014). *Accounting Standards*, Audit Organization Publications (In persian).
- Shakeri, Sh. & Amri, O. (2017). Investigating the relationship between management ability and timely financial reporting, *Conference on World New Scientific Researches in Management, Accounting Law and Social Sciences*, Islamic Azad University, Zarghan Branch-Shushtar University of Applied Science (In Persian).
- Siti, R. I., Nazli, A. & Mohd, G. (2011). Audit committee effectiveness and timeliness of reporting: Indonesian evidence. *Managerial Auditing Journal*, 27(4), 403- 424.
- Siuko, S. (2009). Earnings reporting lead-time. Helsinki school of economics abstract. Master's Thesis in Accounting.
- Wang, C., Raghunandan, K. & McEwen, R. A. (2013). Non-timely 10-K filings and audit fees. *Accounting Horizons*, 27(4), 737–755.